

ביתנו

(מוסד דתי לחינוך הילדה ברעננה)

"על גבע רם, בראש התל יושב רועה ומחלל" — פזמון זה המושר בפי כל ילד וילדה, עלה במחשבותי, שעה שעמד האבטובוס בתחנה השניה של רעננה, ותוך חצר סגורה ראיתי את הבית הכחול הצנוע המרכז בתוכו "מנין" החצי של בנות בגיל בית הספר, חניכות המר"סד "ביתנו". ואלא לא בראש התל, כי אם בפנים הבית יושבים שני הרועים: אלכסנדר בונין ואשתו, שהקדישו את חייהם הצעירים להקמת מפעל ראשוני זה — בית חינוך דתי לילדה הצעירה. האשה גמרה סמינאר למורות "בית יעקב" מיסודה של שרה שנירה בחוץ לארץ, ושמשה ומנחם מורה בבית הספר "בית יעקב" בפתח תקווה, ובע"ה, בן שו"ב ברוסיה, התמסר לחינוך הנוער בארץ, ריכז זמן מסוים את סניף "בני עקיבא" בתל אביב, ולאחר נשרי איהם הקימו את מוסד "אורה" (מטעם "נשי מזרחי") בבני ברק, מוסד לעליית הנוער, עבודתם במוסד היתה ולשביעת רצונם של הגורמים, וכידיהם תעודות על כך ממפעל עליית הנוער ואף מגברת סולד במיוחד, — המעידות על "הת" מסרות מלאה למפעל עליית הנוער, ואולם הזוג בונין ראה בכל העבודה הזו עבודת הכשרה, והם עזבו את "אורה" לצערם של האחראים למוסד, ועברו לרעננה כדי להתחיל מ"בראשית".

המוסד הנקם יקיים, שלוש קבוצות במוסד, הגדולות — המגשימות, כל אחת אחראית לענף עבודה מסוים, ילדה אחת בת 24, האחראית לטיפוח כלול, ילדה שניה — אחראית לתלבושתן ולנקיוןן של הצעירות בנות 7, וכשאתה משוחח אתן, הרי לפניך בנות

גבונות, היודעות מה שהמוסד עשה בשבילן ושחובתן בחברה לעזור לאחיות להגיע לדרגתן וחובתן כלפי עצמן להתפתח על מנת להיות לתרעלת לחבריה.

די להעיק מבט על הקטנות, בנות 7-12 ולראות מאיזה חומר נלקחו הגדולות, ילדות עזובות, אשר מסיבות קלקולים בחיי המשפחה או מחמת עניות וגורמים סוציאליים אחרים, נשארו מופקרות ולרחוב בגיל רך, ויד רחמניה אספתן, דאגה להן ומסרתן למוסד שיטפל בהן, ויש כאלו, שבאו מבתי יתומות, הזמן הראשון עובר מתוך חוסר אי-מון אלמנטארי למנהל ולמדריך, חטיפת האוכל המוגש, שבירת כלים ומעשי להכעיס — משום שחיו במשטר שבו שלט היגוס והעונש הקשה, והן במוסד, בחופש תנועה מלא עד שמתעורר האי-סוף, ולאט ולאט מתקרבות למדריך זה פה לוחש, "אתה לי אבא".

בחדרו של המדריך, שני ארונות ספרות מקצועית — חינוכית אשר בה שוקע ראשו ורובו המנהל, ספרי יהדות תנ"ך, משניות, וכו' וספרות מקצועית חינוכית.

ביקרתי בחדרים ובחצר והרכנתי ראשי בפני פרקי חינוך חיים, הנכתבים על ידי זוג צעיר בארץ ישראל, שמסרו את חייהם קודש לפעולת הצלת ילדים, הצלה מצרני הרחוב, מצרני הנינוח והחזרתם לאפיק של בניקוי ויצירה, הצלתם מידי הכפירה הזולה המשתלטת אף במוסדות ילדים, והחזרתם לתום האמונה בד' ובעול קיים מצוות אף בסעיף זה האחרון ישנה גישה

מיוחדת, אין מכריחים ואין עונשים, וילדה שבאה מסביבה בלתי דתית, ניתן לה חופש התנהגות עד אשר תיי החברה כובשים אותה והיא באה בשיחה אינטימית אל המדריך ומתחננת שירים אותה ממצבה וילמדנה תפילה ואורח חיים יהודי, והחינוך מתחיל רק אחרי רגע-משבר זה, לאחר שהקרח זו ונשבר, מנין באות הבנות? מכל קצווי הארץ, מירושלים ומטבריה ועוד, רובן בנות יתומות, המזרח, מיעוטן "אשכנזיות".

מי משלם בעבורן? שלושה מוסדות: הוועד למען החייל, הלשכה הסוציאלית של הוועד הלאומי והלשכה הסוציאלית של עיריית תל אביב.

ומחיר החזרת ילדה לאפיק החברה — 5.500 לא"י לחודש, דומה זהו המוסד הזול ביותר מבחינה כספית, כי על כן עובדים מנהליו כמעט ללא כל משכורת, אולם כלום הוגן הוא ניצול זה של זוג אידיאליסטי?

ראיתי את בית-היוצר בזמן היצירה, ראיתי את החומר האנושי ה"נלחש" כשהוא בלתי מוכן ומוכן למחצה, וכל המוסד משועשע להרחבה.

הלקח עליו הזוג בונין עול נוסף, שכרו דירה מרווחת (8 חדרים גדולים) גג שטוח עם מעקה שכאילו מלכתחילה נוצר למסיבות, "עונג שבת" של ילדות המתחנכות, חצר גדולה ורחבת ידיים סביבן, בחלקה מוצלת עצים, בחלקה מוכשרת לגן ירקות ומגרש למשחקים גדול.

והחבר בונין מקווה שעם כניסת המרסד, בעוד חדשיים לדירה החדשה, תורה רחבת ידים שתאפשר חינוך 45 בנות, יצא המפעל כולו למרחב, מן הראוי שמפעל עליית הנוער הדתי ישים לב אף למוסד זה.

אברהם בר אוריין